

15/03/2024

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı

Vekili:

İLGİ : 18/12/2023 ve 24/01/2024 tarihli dilekçeleriniz.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'na istinaden 06/06/2022 tarihinde yapılan "madde sepeti ve ortalama madde fiyatları listesine" dair bilgi edinme başvurusunun Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'nca reddi üzerine, bu karara karşı yapılan itirazın reddine ilişkin Bilgi Edinme ve Değerlendirme Kurulu'nun 03/08/2022 tarihli ve 2022/936 sayılı kararı'nın iptaline dair Ankara 6. İdare Mahkemesinin 31/03/2023 tarihli ve E:2022/2383, K:2023/700 sayılı kararının ve bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine ilişkin olarak Ankara Bölge İdare Mahkemesi 12. İdarî Dava Dairesince verilen 15/09/2023 tarihli ve E:2023/1058, K:2023/1341 sayılı kararın, kanun yararına temyiz edilmesi talebiyle Danıştay Başsavcılığını bilgilendiren dilekçeleriniz üzerine konu incelendi:

2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun "Kanun Yararına Temyiz" başlıklı 51. maddesinde, "1. İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenler, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabilir.

2. Temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde karar, kanun yararına bozular. Bu bozma kararı, daha önce kesinleşmiş olan merci kararının hukukî sonuçlarını kaldırmaz.

3. Bozma kararının bir örneği ilgili bakanlığa gönderilir ve Resmi Gazete'de yayımlanır." kuralına yer verilmiştir.

Bu kanun hükmüne göre, ilk derece yargı yerlerince verilen nihâî kararlardan verildikleri anda kesin olduğu kanunda belirtilenler ile istinaf veya temyiz kanun yolu açık olduğu hâlde bu yola başvurulmamış olması nedeniyle istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşenlerden niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlerin, Danıştay Başsavcısı tarafından kanun yararına temyiz edilmesi mümkündür.

Kanunî süre geçtikten sonra kanun yolu başvurusunda bulunulması üzerine süre aşımı yönünden başvurunun reddedilmesi veya herhangi bir usulî sebeple kanun yolu incelemesine tâbi tutulmadan kararın kesinleşmesi hâllerinde de kanun yolu incelemesi yapılmış olmadığından, bu kararlar da kanun yararına temyiz edilebilir.

2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri uyarınca ivedi yargılama usûlü uygulanarak verilen ve istinaf kanun yoluna başvurmadan temyiz edilebilen kararlardan temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşenlerin kanun yararına temyiz edilebileceği hususunda da tereddüt bulunmamaktadır.

Istinaf incelemesi üzerine verilen kararlara karşı temyiz kanun yolunun kapalı olması durumunda ise, olağan kanun yolu tüketilerek kesinleşen bu kararların kanun yararına temyiz edilmesi mümkün değildir.

Kanun yararına temyiz, olağan kanun yolu (istinaf veya temyiz) denetiminden geçmeksizin kesinleşen ilk derece mahkemesi kararlarına karşı başvurulabilen olağanüstü bir kanun yoludur. "Verildikleri anda kesin olan kararlar" ile hakkında istinaf yoluna başvurulabilen veya temyiz edilebilen, fakat taraflardan hiçbirinin, süresi içinde istinaf veya temyiz yoluna başvuramamış olması nedeniyle "istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan nihâî kararlar", kanun yararına temyiz edilebilir. (KURU, Baki, Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı, 2011, s. 635, 636)

2577 sayılı Kanununun 51. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar" ifadesi, düzenlemenin devamındaki "istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlar" ifadesi ile birlikte yorumlanarak, bölge idare mahkemesi tarafından istinaf mercii olarak değil, ilk derece mahkemesi olarak verilen ve aleyhine herhangi bir kanun yoluna gitme imkânı bulunmayan kararlar olarak anlaşılmalıdır. Madde metninde yer alan "bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar" ile "istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlar" ifadeleri birlikte değerlendirildiğinde, istinaf denetiminden geçmiş yani bölge idare mahkemesinin istinaf mercii olarak vermiş olduğu kararlara karşı kanun yararına temyize gidilemeyeceği sonucuna ulaşılmaktadır. İlk derece mahkemesi kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulması hâlinde, bölge idare mahkemesince istinaf mercii sıfatıyla uyumsuzluk kesin olarak çözüme kavuşturulduğu için kanun yararına temyize başvurabilmek için gerekli olan "istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş olma" şartı gerçekleşmemektedir. Kanun koyucu, "istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlar" ifadesi ile, istinaf denetiminden geçmiş olan kararlara karşı kanun yararına temyiz yoluna gidilemeyeceği yönündeki iradesini ortaya koymuştur. (GÜNDÜZ, Ebru, İdarî Yargılama Hukukunda Kanun Yararına Temyiz, 2022, s. 91, 92)

Bölge idare mahkemelerinin istinaf incelemesi sonucunda kesin olarak vermiş olduğu (temyiz kanun yolu kapalı olan) kararlar, gerek istinaf isteminin reddi yönünde gerekse ilk derece mahkemesi kararı kaldırılarak yeni bir karar verilmiş olsun, her iki hâlde de olağan kanun yolu incelemesi sonucunda verilmiş olduğundan, bu tür kesin kararların 51. madde kapsamında mütâlââ edilmesi suretiyle istinaf talebi üzerine verilen kararların tamamının kanun yararına temyiz edilmesi, bu olağanüstü kanun yolunun olağan kanun yolu hâline gelmesi sonucunu doğuracağından, bu usûlün kabul ediliş amacıyla bağdaşmayacaktır. Olağan kanun yolları tüketilerek kesinleşen kararlar, Kanunda belirtilen aşamalardan geçerek kesin hüküm niteliğini kazandıklarından, 51. maddenin kapsamı dışında kalmaktadır (GÜNDÜZ, a.g.e, s. 93, 94, 191).

Kanun yararına temyiz edilmesi talep edilen İdare Mahkemesi kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine Bölge İdare Mahkemesince verilen kararla İdare Mahkemesi kararı kesinleşmiştir. 2577 sayılı Kanun'un 46. maddesinde sayma suretiyle belirlenen temyiz edilebilecek kararlardan olmadığından, istinaf başvurusu üzerine Bölge İdare Mahkemesince verilen bu karara karşı başvurabilecek herhangi bir kanun yolu bulunmamaktadır. Bu itibarla, olağan kanun yolu tüketilerek kesinleşen bu kararlara karşı anılan Kanununun 51. maddesi uyarınca kanun yararına temyiz yoluna başvurulması hukuken mümkün bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Danıştay Başsavcısı

